

George Steiner, el «duc de Girona»

El monarca absolut del regne literari de Redonda, l'escriptor i acadèmic de la llengua castellana Javier Marías, va donar a conèixer el passat 25 d'abril el guanyador del VII Premio Reino de Redonda: l'assagista i crític literari anglonord-americà George Steiner (París 1929).

El guardonat, segons explica Javier Marías al seu bloc, es va sentir «commogut» pel premi i,

empès a triar un territori real o imaginari sobre el qual exercir la seva jurisdicció ducal, es va decidir

per Girona. El text d'agraïment, el va fer extensiu a la ciutat del Call: «Existeix a Girona l'estret i encantat carreró d'Isaac el Cec, cabalista. A l'ambigua ombra de la catedral. A mi em sembla que encarna en bona mesura la tragèdia i la finor d'aquesta Europa nostra. I dels interrogants que he tractat d'expressar en la meua pròpia obra. Els meus agraïts pensaments cap a aquesta ciutat

màgica i cap al generós jurat d'aquest premi». Dels mèrits que el jurat ha atribuït a l'escriptor, fill de pares vienesos d'origen jueu, en destaquen la seva «enorme erudició, aplicada amb rigor però sense pedanteria», «la reflexió sobre l'horror de l'Holocaust» o «l'àgil i suggestiu estil literari».

Aquest curiós guardó cultural, instituit per Javier Marías el 2001, distingeix anualment un escriptor o cineasta estranger. Entre la relació de premiats hi ha Claudio Magris, Eric Rohmer o Ray Bradbury, personalitats que després de la distinció ducal es van convertir en membres del jurat al costat de creadors com Pedro Almodóvar, J. M. Coetzee, Pere Gimferrer, Eduardo Mendoza, Arturo Pérez-Reverte o Fernando Savater. El guardó està dotat amb 6.500 euros, aportats per l'editorial Reino de Redonda SL.

George Steiner, que encarna a la perfecció el paper de l'humanista crepuscular que enyora l'elitisme llibresc i denuncia l'empobriment de les noves formes de la cultura, ha visitat Girona en dues ocasions. En la primera va trobar-hi inspiració i un espai metafòric adequat per a les teories i vivències expressades al llibre *Errata*. En la segona, convidat per la Universitat

Coromina: vida, mort i resurrecció

En plena celebració de l'any Masó, el llamp d'una tempesta estiuenca va fulminar la punxa d'un dels seus edificis emblemàtics, la Casa Teixidor, seu del Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Girona. La malaventura fou relativa, ja que el dany ha pogut ser reparat, i la torre, reforçada i refeta amb les escates de ceràmica de la mateixa empresa bisbalenca que les havia fabricat el anys 20, Coromina, fundada per Joan Baptista Coromina, els seus germans i el mateix Masó. Encara dins l'Any Masó, una altra fatalitat ha fet coincidir la commemoració amb el tancament d'aquesta històrica fàbrica de ceràmica de la Bisbal. A banda del daltabaix laboral i la pèrdua d'una tradició terrissaire que mantenia una certa part artesanal en el seu procés productiu i alhora una aposta per la qualitat, d'ara endavant la restauració dels edificis masonians o coetanis serà més complexa, un cop perduda la continuïtat que permetia adquirir encara les rajoles del mugró o les de braus i lleons que omaven l'edifici Athenea.

Resseguir les trajectòries dels artesans reconvertits en industrials al costat de Masó és retrobar una mostra de la industrialització gironina del segle XX, una galeria de puixances i sotragades. La història de La Gabarra, més endavant Coromina, escrita per Susanna Dalmau, n'és un bon exemple. El que era un obrador pràcticament artesanal, tal com l'havien plantejat en principi Masó i Coromina, a partir de 1918 engegà una reconversió industrial amb l'empenta dels altres germans Coromina, primer Alfons i després Leonci. La implantació d'un sistema de cuina amb forn de flama invertida n'abaratia els costos i donava acabats més satisfactoris. D'aquesta producció més industrial, Masó se'n va beneficiar en una època en què els clients demanaven projectes econòmicament més modestos. Aquella embranzida industrial ha durat fins als nostres dies.

Una altra coincidència en el temps ha estat la recuperació de l'epistolari de Joan Baptista Coromina adreçat a Masó, editat electrònicament per Annie Unland, ben contextualitzat, amb un bon repertori de la seva obra plàstica, i disponible a la xarxa sota el títol *Una amistat generosa i noble*. És un retorn als primers temps heroics de La Gabarra i una resurrecció virtual d'aquell personatge prometeic, mai més desconegut. En aquesta relació epistolar, que va molt més enllà dels encàrrecs i la creativitat compartida, Coromina, grafòman com era, s'obre en canal a Masó. Tot i que del vestè es passa aviat a tu, l'enlluernament i el respecte pel mestre travessa tota la correspondència, i per una vegada es recupera la veu dels col·laboradors plàstics de Masó, aquells muts que només van expressar-se a través de l'obra arquitectònica del seu Pigmalí.

Josep Pujol i Coll